

Πρωτεϊκή εποχή και Χριστιανική ταυτότητα

[Ορθοδοξία](#) / [Ιεραποστολή](#)

[Μοναχή Ιωσηφία \(Magdalena Tomaszuk\)](#)

Η ανθρώπινη αναζήτηση της αλήθειας, της αιωνιότητας και της γνήσιας, ανιδιοτελούς αγάπης και σεβασμού γίνεται όλο και πιο φανερή στη μοντέρνα κοινωνία. Εκεί που απουσιάζει η σταθερότητα, όπου όλα συνεχώς μεταβάλλονται και οι βασικές ανθρώπινες αρχές χάνουν την αξία τους, ιδιαίτερα εκεί το ανθρώπινο πνεύμα αγωνίζεται, ψάχνει να ικανοποιήσει τις έμφυτες ανάγκες του, δηλαδή να πραγματοποιηθεί ως αληθινό πρόσωπο δημιουργημένο κατ' εικόνα του Θεού και να φτάσει στο «καθ' ομοίωσιν».

Οι ιδέες που κυριαρχούν στον σύγχρονο, πλουραλιστικό κόσμο τείνουν να σχετικοποιούν την αλήθεια, λέγοντας ότι δεν υπάρχει μία Αλήθεια, αλλά πολλές, ή μάλλον καμία.[\[1\]](#) Το νόημα του προσώπου υποβιβάζεται· πλέον δεν υπάρχει άνθρωπος ως πρόσωπο πλασμένο από τον Θεό και μέλος του Ενός Σώματος του Χριστού, αλλά έμεινε μόνο ο ασταθής ρόλος που παίζει στην κοινωνία – ανάλογα με την ενασχόληση και με τη θέση που κατέχει. Αυτό το φαινόμενο ονομάστηκε «πρωτεϊκή ταυτότητα», όνομα που προέρχεται από τον Πρωτέα που μπορεί να αλλάζει τη μορφή του. Πρόκειται για μια ταυτότητα που πρέπει να προσαρμόζεται και να αλλάζει, με αποτέλεσμα την αποσύνθεση της προσωπικότητας και την αυτό-εικόνα να γίνεται πιο σημαντική από τον εαυτό. Από την υποβάθμιση και άγνοια της κλήσης του ανθρώπου (που είναι ακριβώς να γίνει θεός κατά χάριν), η ανάγκη του για την ειρήνη, τη σταθερότητα και την αιωνιότητα ικανοποιείται στην παρακολούθηση των μοντέρνων, πλουραλιστικών προτύπων και στις φθαρτές απολαύσεις του κόσμου τούτου, οι οποίες αυξάνουν τη δίψα του ανθρώπου και θολώνουν την εικόνα του Θεού που φέρει μέσα του.

Όσον αφορά την κοινωνική κατάσταση, σύμφωνα με τον Cristian Sonea οι κοινότητες της μοντέρνας κοινωνίας υφίστανται κατακερματισμό και υβριδισμό, μπορούν να «φτιαχτούν» και να «διαλυθούν» γρήγορα, γιατί πλέον δεν τα μέλη τους δεν συνδέονται με στενούς δεσμούς, αλλά η συναναστροφή τους βασίζεται

κυρίως στα ενδιαφέροντα ή στα συναισθήματα, χωρίς όμως υποχρεώσεις.

Ακριβώς σε τέτοιο πλαίσιο έχει να ανταποκριθεί η Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία με την πολύτιμη και μακρόχρονη πείρα και με την Αγιοπνευματική Της σοφία έχει να προσφέρει μια πολύτιμη απάντηση στην εσωτερική αναζήτηση του σύγχρονου ανθρώπου· προβάλλει την αξία του προσώπου ως κτισμένου κατ' εικόνα του Θεού και ενδυναμωμένου να φτάσει στο καθ' ομοίωσίν Του. Μέσα από τη λατρευτική Της ζωή «κατεβάζει» τον ίδιο τον αιώνιο Θεό στη γη, βοηθάει τα μέλη Της να γνωρίσουν τον Χριστό εμπειρικά και να ενωθούν μαζί Του^[2].

Για το ζήτημα της ρευστής «πρωτεϊκής» ταυτότητας η Ορθοδοξία αντιπαραθέτει μια ακέραιη και αυτοσυνείδητη «Χριστιανική ταυτότητα», η οποία ως πρότυπο έχει τον ίδιο τον Χριστό, κατά τον λόγο Του· «υπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα καὶ ὑμεῖς ποιῆτε»^[3], βασίζεται στις αξίες του Ευαγγελίου και παρέχει έναν σταθερό πυρήνα στην προσωπικότητα του ανθρώπου. Είναι ανοιχτή απέναντι στους άλλους, διότι δεν φοβάται να χάσει την αυτονομία της.

Ακόμα και ο πλουραλισμός στην Ορθοδοξία δικαιολογείται στην ενότητα της πίστης. Σύμφωνα με το γνήσιο ευαγγελικό πνεύμα, κανείς δεν μπορεί να δεχτεί έναν θεολογικό πλουραλισμό όσον αφορά την ουσία (τέτοιος «συμβιβασμός» οδηγεί σε αιρέσεις), αλλά μπορεί να δεχτεί έναν τυπολογικό πλουραλισμό. Είναι δυνατόν να υπάρχουν ποικίλα μέσα θεολογικής έκφρασης, αλλά αυτά είναι νόμιμα μόνο ενόσω δεν αλλοιώνεται η ενότητα της δογματικής διδασκαλίας της πίστης.

Όσον αφορά την κοινωνική διάσταση, η Εκκλησία πρεσβεύει μια κοινωνία αλληλοαγάπης και σεβασμού της ανθρώπινης ελευθερίας και προσωπικότητας, τα μέλη της οποίας μαζί αγωνίζονται να ζουν σύμφωνα με τις εντολές του Χριστού. Ο C. S. Lewis προτρέπει τους πιστούς να μη μένουν αδιάφοροι για την κατάσταση του μοντέρνου κόσμου και να μην κλείνουν τα μάτια τους στις αλλαγές, αλλά αντίθετα να αναλάβουν την ευθύνη και να μεριμνήσουν για τον κόσμο, το δώρο του Θεού για όλη την ανθρωπότητα.

Αν κάποιος γνωρίσει έστω και σε μικρό βαθμό το Άγιο Πνεύμα που ρέει μέσα στους κόλπους της Εκκλησίας, τότε με έναν φυσιολογικό τρόπο αποκτά αυτή τη συνείδηση της ευθύνης για όλο τον κόσμο. Τότε, όπως λέει ο Άγιος Σιλουανός· «ό αδελφός μας γίνεται ή ζωή μας», το οποίο εξηγεί ο μαθητής του ο Άγιος Σωφρόνιος, ότι «μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ αἰσθανόμαστε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἀναπόσπαστο μέρος τῆς ὑποστατικῆς μας ὑπάρξεως»^[4] και συνεπώς θέλουμε όλους να σωθούν, σύμφωνα με το θέλημα του Θεού. Ακριβώς αυτή η αγάπη προς τον πλησίον και η επίγνωση του πόθου του Θεού για τη σωτηρία του πεπτωκότος ανθρώπου είναι τα πιο δυνατά κίνητρα της Ορθόδοξης ιεραποστολής.

^[1] Ο Ρουμάνος θεολόγος παρατηρεί ότι «δεν μπορούμε πια να μιλάμε για μία και μοναδική αλήθεια, δεν μπορούμε να μιλάμε για καμία αλήθεια, διότι τα πάντα υπόκεινται σε συνεχή μετασχηματισμό και, ως εκ τούτου, τα πάντα καθίστανται σχετικά».

^[2] Χαρακτηριστικά τονίζει ο Όσιος Σωφρόνιος ο Αθωνίτης στο βιβλίο του *Περί Προσευχῆς* (Έσσεξ, 2018⁵, σ. 141) ότι «ή ένωση τοῦ εἶναι μας μὲ τὸν Θεὸ [εἶναι] τὸ σημαντικότερο θαῦμα τῆς ὑπάρξεώς μας», στην οποία ένωση τα ιδιώματα του Θεού μεταδίδονται στον άνθρωπο, που δεν είναι άλλα από: «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα...» (Φιλ. 4,8).

^[3] *Ἰωάν.* 13,15.

^[4] Ἀγίου Σωφρονίου (Σαχάρωφ), *Άγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης (1866-1938)*, Έσσεξ, 2020¹⁸, σ. 56 και 448.

(Συνεχίζεται)

<https://bit.ly/3GMOFxn>